

הגנה על גדר ההפרדה

סיור אווירי באמצעות אווירון זעיר משקל (אז"ם)

לשימוש באווירונים זעירי משקל (אולטרהלייט) לשמירה על גדר ההפרדה ועל היישובים הישראליים שנשארו מחוצה לה יש שני יתרונות בולטים: הפעלתם זולה מאוד ומותירה את הכלים האחרים, היקרים הרבה יותר - בעיקר מסק"רים ומל"טים - למלא את משימותיהם המקוריות

רן ישי

תפיסת ההגנה והמניעה - גדר ההפרדה

לאור ההיסטוריה הביטחונית הישראלית, שראשיתה עוד בימי טרום המדינה, התגבשה בישראל רגישות רבה לצורך למנוע מניעה מוחלטת מהאויב להשיג דריסת רגל בשטחנו ונוסף על כך להרחיקו מרחק מקסימלי מריכוזי האוכלוסייה. הטווחים האפסיים בין ריכוזי האויב לריכוזי האוכלוסייה

וקלות הגישה של הכנופיות המזוינות לצירי התנועה ולנקודות היישוב היהודיות הפכו את ראשית הלחימה במלחמת העצמאות - עוד בטרם קמה המדינה - לערב רב של חזיתות משולבות זו בזו. כתוצאה מכך נדרשו הכוחות העבריים למאמץ כפול ומכופל כדי לדחוק את האויב אל מחוץ לקווים שהלכו והתגבשו תוך כדי לחימה, ושלא חפפו כלל את גבולות החלוקה שעליהם

החליטה עצרת האו"ם בכ"ט בנובמבר 1947 - גבולות שהיו בלתי אפשריים להגנה מבחינה צבאית.

כתוצאה מכך וכתוצאה מהממדים הצרים של המדינה ב-19 השנים הראשונות לקיומה התגבשה התפיסה הביטחונית הממקמת את קווי ההגנה רחוק ככל האפשר ממרכז הארץ באופן המחייב את הצבא להגן מאחוריהם ולא מלפניהם. נוסף על כך גם התגבשה התפיסה שלפיה אין לתת לאויב אפשרות לנוע בתוך שטח ישראלי, אלא יש להודפו מייד עם תחילת הלחימה ולהעבירה אל שטחו.

מהבחינה הזאת מהווה גדר ההפרדה חידוש, והדוגמה היחידה המקבילה לה בהיסטוריה הביטחונית הישראלית היא הקו הסגול בין ישראל ללבנון עד הנסיגה בשנת 2000. גם

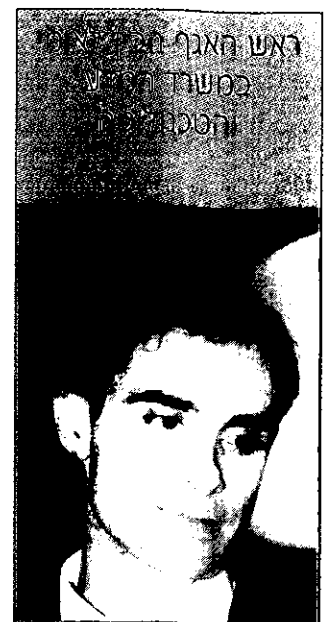
ככל שרב העיסוק בשתי סוגיות מרכזיות הנוגעות ללחימה בין ישראל לארגוני הטרור - בניית גדר ההפרדה והיערכותו מחדש של צה"ל באזורים מסוימים - כך גובר הצורך לייחד מחשבה לצרכים שיתפתחו עם השלמת התהליכים האלה, שחלקם בוודאי שונים מהצרכים היום. כתוצאה מכך ברור כבר עתה שיעלה הצורך למצוא תשובות הולמות.

אחת התפיסות הבסיסיות העומדות מאחורי גדר ההפרדה היא לאפשר לצה"ל היערכות שונה, גמישה יותר ומסיבית פחות בשטח, כך שיוכל להגיב על אירועים שונים מתוך נייחות מוגברת ולא יתפקד כחומה סינית ענקית המצויה בכל מקום ובכל פעם נדרשת להפעיל חלק אחר מעצמה. הדבר אמור לשחרר כמה שיותר יחידות

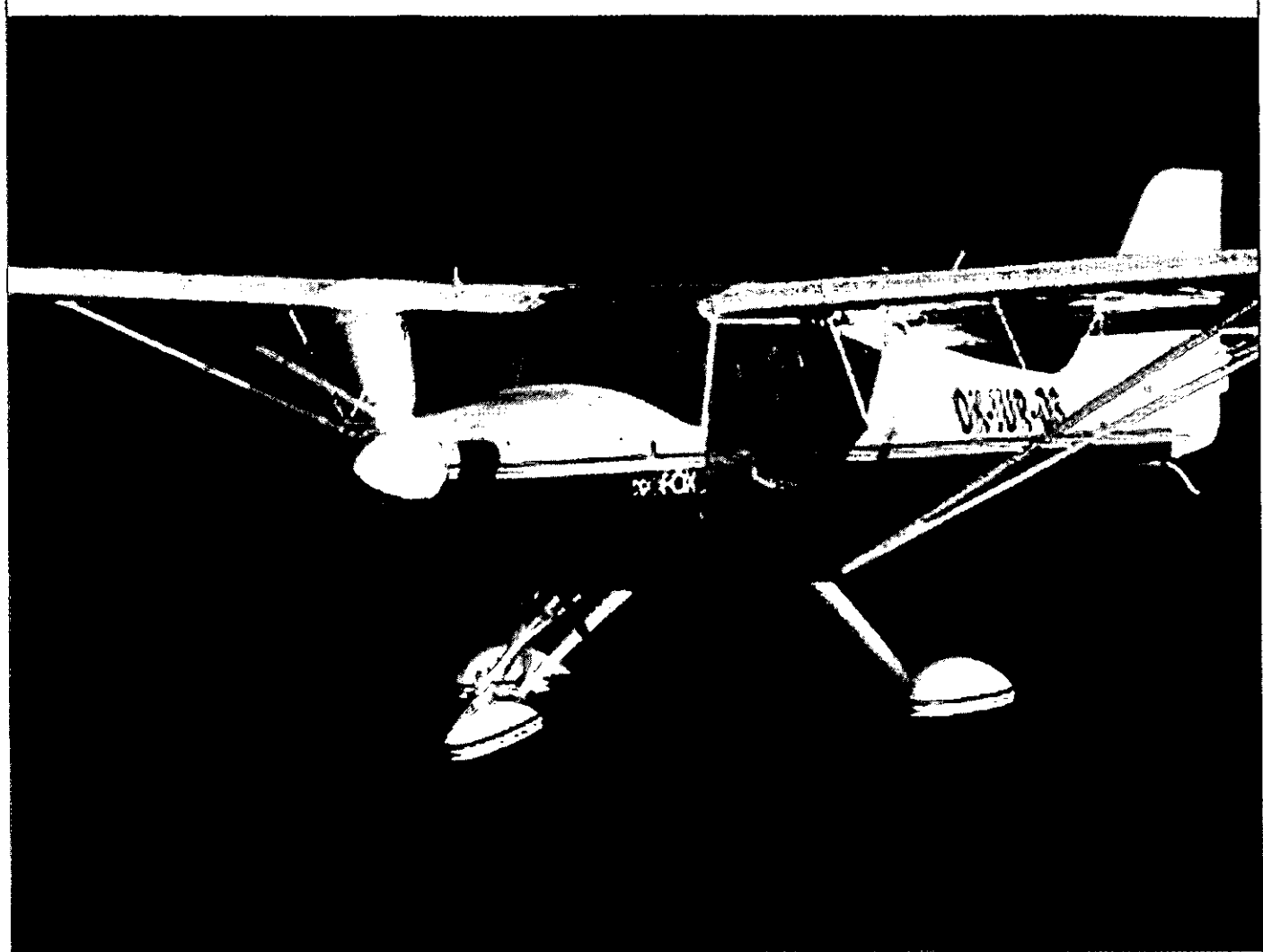
מ מ ש י מ ו ת

האבטחה השוטפות לטובת משימותיהן הייעודיות המקוריות, להקטין ככל האפשר את מידת פגיעותן של היחידות האלה בהיותן נייחות ובעלות דפוסי פעילות קבועים יחסית לנגד עיני האויב, לייעל את עבודת ההגנה שלהן על היישובים משני עברי הקו הירוק ולא פחות מכך - לחסוך כסף רב כתוצאה מההתייעלות הזאת ומחיסכון במשאבים חומריים ובכוח אדם.

גדר ההפרדה מאפשרת לצה"ל היערכות שונה, גמישה יותר ומסיבית פחות בשטח, כך שיוכל להגיב על אירועים שונים מתוך נייחות מוגברת ולא יתפקד כחומה סינית ענקית

מטוס אולטרלייט מדגם P-92

המטוס הזה נושא שני אנשי צוות, מסוגל לשהות באוויר בין שבע לעשר שעות, להגיע לרום של 20 אלף רגל (6 ק"מ) ולמהירות של עד 120 קשר (220 קמ"ש)

הטרור הפלסטיניים להפנות את עיקר משאביהם לדרכי הפעולה הנוחות יותר שתישארנה פתוחות בפניהם, לאחר שתישלל מהם כמעט לחלוטין היכולת להגיע לריכוזי אוכלוסייה אזרחית בתוך תחומי הקו הירוק לביצוע "פיגועי מגע": הנחת מטעני חבלה, פיגועי התאבדות או ירי מטווח קרוב. הפלסטינים מעדיפים בבירור את פיגועי המגע, אך בלית ברירה יתרכזו יותר ב"פיגועי מרחק": ירי טילי "קסאם", ירי מרגמות או נשק תלול מסלול אחר - כפי שמאלצת אותם לעשות הגדר שמסביב לרצועת עזה.

דפוס הפעולה הזה, המאפשר לחוליות מצומצמות ביותר לירות פצצות מרגמה או לשגר טיל בזמן חשיפה מינימלי, יהיה נפוץ ונוח עוד יותר, אם אכן ירצה הצבא לממש את אחד היתרונות

המרכזיים שתעניק לו הימצאותה של גדר ההפרדה: היכולת לדלל כוחות ולעבור לאופי פעילות נייד יותר וקבוע פחות, המתבסס פחות על שגרה מוכרת היטב של "משימות ברזל". לכן את מקומן של אותן "משימות ברזל", שעם הורדת רבות מהן יהיה קל יותר לטרוריסטים לגבש לעצמם את דפוס "פיגועי המרחק" ולפעול לפיו, חייב לתפוס גורם אחר, שיהיה ביכולתו לתת מענה הן לבעיית הנגישות לכל מקום - לצורך פיקוח ולצורך העברת מודיעין - והן לצורך פעולה מסכלת, ברגע שהתגלתה פעילות אויב הדורשת תגובה מהסוג הזה.

הממד האווירי כתחליף לחמינות כוחות הקרקע

כאמור, אחד היתרונות בתפיסת הגדר הוא היכולת להניח לחלק מ"משימות הברזל" ולהתרכז יותר, כהגנה נייחת,

בגדר עצמה, וכהגנה ניידת - במשימות נקודתיות על-פי ההתפתחויות בשטח. הממד של מהירות התגובה מקבל משנה תוקף עקב סמיכות בסיסי הטרור לריכוזי האוכלוסייה מצידה המזרחי של הגדר ועקב דילול הכוחות בשטח. השילוב של שני הגורמים האלה הוא קרקע פורייה בפוטנציה להמשך קיומם של "פיגועי מגע", הפעם תוך התרכזות באוכלוסייה שלא נהנית מהגנת הגדר, קרי חלק גדול מתושבי יהודה ושומרון.

נוסף על כך, כמצוין לעיל, הנסיבות המשתנות יאלצו את ארגוני הטרור להתרכז ב"פיגועי מרחק", אם הם ירצו

במקרה הזה מדובר היה בקו הגנה שכוחות צה"ל פעלו הן מאחוריו (סיורי קו, דרך טשטוש) והן מלפניו (פעילות חודרת של כוחות המוצבים דרך קבע מעבר לקו). מובן שקיים הבדל מהותי בין שני המקרים: הימצאות אוכלוסייה אזרחית יהודית משני עברי הקו ביהודה, בשומרון ובעזה והיעדרותה מדרום לבנון. כתוצאה מכך היה צורך לתכנן ביהודה, בשומרון ובעזה הגנה שונה לחלוטין מזו שתוכננה לדרום לבנון.

הצורך, הנכון תמיד, לפקח על פעולות האויב גם מצידו האחר של הקו מתחדד עוד יותר במקרה הייחודי הזה, שבו נפרס, למעשה, קו ההגנה הישראלי העיקרי בתוך השטח שעליו יש להגן ולא סביבו. מאמצי האויב לאסוף מודיעין, ההכנות שהוא עושה לקראת פעולה, תנועותיו לקראת התקפה - על כל אלה יש לפקח באופן

מיטבי ולאורך זמן עקב קרבתו המיידית ונגישותו הקלה, יחסית, לריכוזי האוכלוסייה האזרחית שנשארו או שיישארו מעברה האחר של הגדר. בהכירנו את אופיו השונה של העימות בשטחי יהודה ושומרון ועזה, קל להבין כי אין מדובר באיסוף מודיעין אסטרטגי לטווח זמן בינוני ורחוק, כפי שנהוג לעשות כשמדובר במדינות. במקרה של הפלסטינים מדובר בפיקוח יום-יומי שוטף, שלאיכותו ולזמינותו השפעה ישירה ומיידית על מידת הביטחון שניתן יהיה לספק לאוכלוסייה.

נוסף על כך יש להניח כי השלמת הגדר תאלץ את ארגוני

אחד היתרונות של פלטפורמות אוויריות הוא יכולתן להגיע במחיר נמוך של היחשפות ושל סיכון למקומות שאליהן צריכות יחידות הקרקע לפלס את דרכן בלחימה ולעיתים אף באבדות

המטוס הזעיר ככוח טקטי ואף מערכת במלחמה נגד הטרור

היום משתמש צה"ל לביצוע משימות התצפית, השליטה ואיסוף המודיעין בעיקר בכלי טיס בלתי מאוישים. מול יתרונם הברור של כלי הטיס האלה – הפעלתם לעולם אינה עלולה להסתיים באבדות בנפש – עומדים גם חסרונותיהם: עם כל אמצעי הבקרה והשליטה המודרניים, ההולכים ומשתכללים, ושבהם נעשה שימוש נרחב בצה"ל של היום, עדיין אין תחליף לנוכחותו של הלוחם ושל המפקד בשטח. זו גם הסיבה העיקרית, נכון לעכשיו, מדוע טרם נכנסו כלי הטיס הבלתי מאוישים לשימוש מלא גם במשימות הדורשות – מעבר להכנה מדוקדקת ולשליטה – גם יכולת תגובה מהירה, יכולת לאלתר ולקבל החלטות במהירות בהתאם להתפתחות האירועים בקרב.

כלי הטיס הבלתי מאויש (כטב"ם) הוא יעיל מאוד לאיסוף מודיעין ואולי אף – כפי שפירסמו האמריקנים במהלך לחימתם בעיראק – יש לו יכולת תקיפה כלשהי, בתנאי שהמטרה והסביבה ברורות לחלוטין ותהליך הכניסה אל התקיפה והיציאה ממנה מתבצעים באופן כמעט סטרילי, שלא מצריך התערבות מפקד וקבלת החלטות בשטח. את הפלטפורמה הזאת קשה להפוך לוורסטילית תוך כדי ביצוע משימה, כלומר אם היא מבצעת, למשל, סיור שגרתי ומגלה לפתע אויב, היא תתקשה להפוך מייד גם לגורם תוקף שיפעל כדי לנטרל את האויב הזה. מורכב עוד יותר לכטב"ם יהיה מתווה המשימה הבא, שנשמע פשוט לכל כוח מאויש: תוך כדי ביצוע סיור שגרתי, משימת בט"ש רגילה, מתרחש אירוע בנקודה אחרת בגזרה או בגזרה שכנה, הדורש הקצאה מיידית של אמצעי תצפית לכוחות שכנים. הנעת כטב"ם לנקודה, הגם שהיא אפשרית – ובקלות – מבחינה טכנית, תהיה מורכבת הרבה יותר, אם יש כוונה להפיק תועלת מהמטוס בהתאם לאופן שבו יתפתח האירוע.

אחד הכלים הממלאים ביעילות רבה משימות משולבות, הדורשות ורסטיליות מהכלי ובעיקר נוכחות של לוחם/מפקד בשטח, שיוכל לזהות את המצב ולקבל החלטות בזירת הקרב באופן בלתי אמצעי, הוא המסק"ר. המסק"ר עונה על דרישות הזירה: הוא גמיש במידה מספקת, מצויד באמצעי תצפית ואש מתקדמים ביותר, המאפשרים לו לבצע את משימותיו תוך היחשפות מינימלית לאש האויב, ותכונותיו המיוחדות, יחד עם היותו מאויש בלוחמים, מאפשרות לו להגיב במקום ובזמן על כל אירוע. אלא שלשימוש במסק"ר יש שני חסרונות עיקריים, העלולים להשפיע באופן משמעותי על יכולתו למלא את משימותיו המקוריות בשדה הקרב הקונוונציונלי:

1. ייעודו המקורי של המסק"ר שונה מהמשימות שהוא ממלא בפועל במסגרת הלחימה בטרור. אף שחלק מטכניקות הביצוע עשוי להיות דומה או אף זהה, הרי תפקידו העיקרי של המסק"ר בשדה הקרב העתידי,

להוציא אל הפועל התקפות נגד אוכלוסייה ממערב לגדר. המעבר לביצוע "פיגועי מרחק" יתרחש משלוש סיבות: עקב החסימה הכמעט הרמטית של האפשרות לחצות את הגדר, עקב ההיערכות מחדש של צה"ל ודילול כוחותיו ועקב הפגיעה ביכולתו של צה"ל להיכנס ולצאת באופן חופשי יחסית לתוך ריכוזי האוכלוסייה הפלסטיניים – מה שיקשה לסכל הכנות לפיגועים בעודן באיבן. כך יוכלו מחרטות ה"קסאם" לפעול באופן חופשי יותר ובתפוקה מוגברת, ובאזורים מסוימים תתאפשר הברחת נשק בינוני (ואולי אף כבד יותר) וניודו ממקום למקום, באופן שיקל על הטרוריסטים לבצע את ההתקפות.

את מקומה של ניידות יחידות הקרקע – על הנגישות שלהן לעומק השטח הפלסטיני ועל היכולת שלהן להיות כמעט בכל מקום בכל זמן – יכולה לתפוס באופן חלקי, אך ממצה למדי, פעילות אווירית. האופי הזה של הפעילות טומן בחובו כמה יתרונות משמעותיים הן ברמת היעילות של ביצוע המשימות והן ברמת הפגיעות של המבצעים. ואלה הם יתרונותיה של הפעילות בממד האווירי:

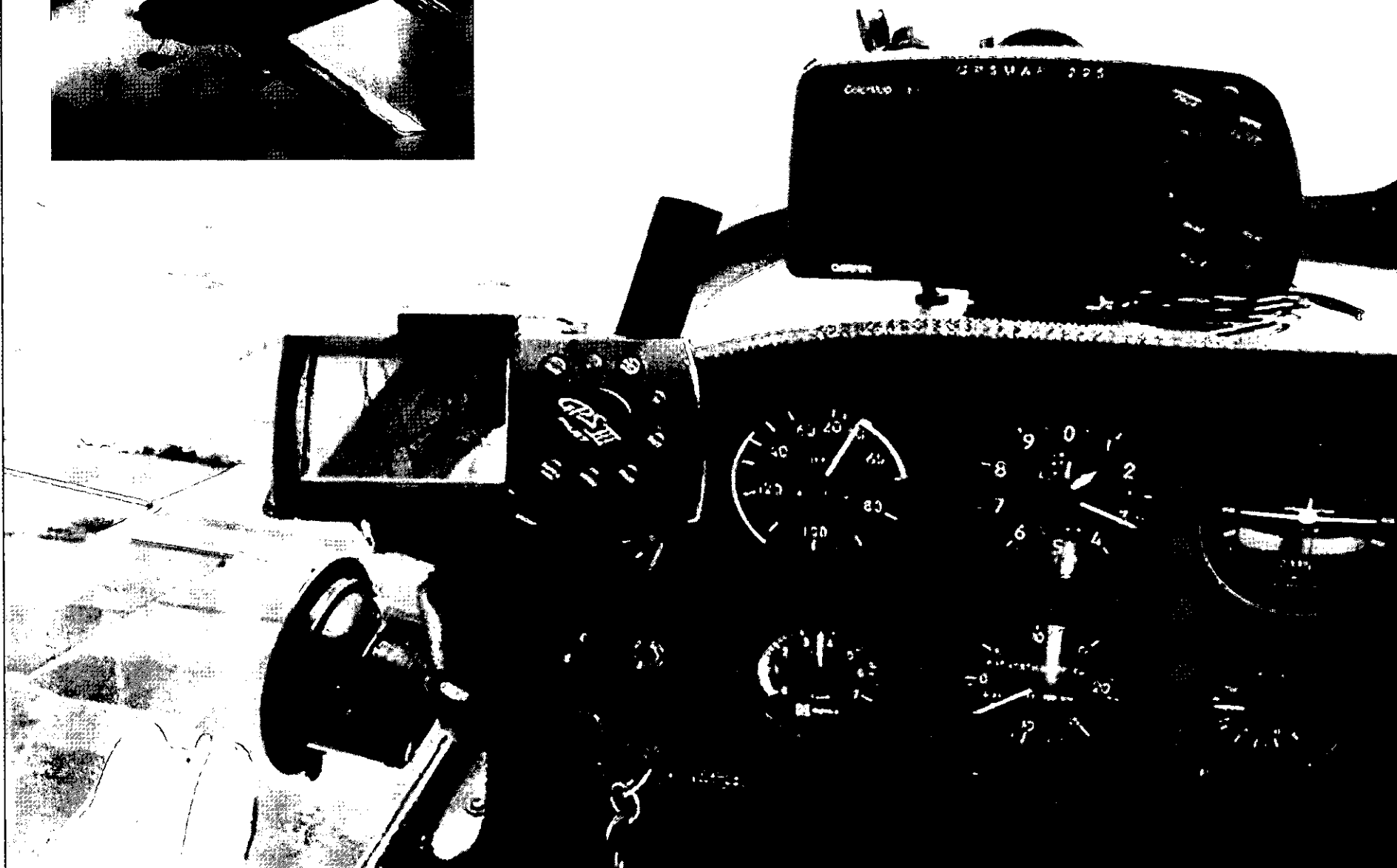
1. נגישות גבוהה במחיר נמוך של חשיפה ושל סיכון.
2. אילוץ האויב להתייחס לממד נוסף בקרב.
3. כיסוי שטחים גדולים.
4. היכולת לבצע מגוון של משימות באופן מדויק ויעיל.

אחד היתרונות של פלטפורמות אוויריות הוא יכולתן להגיע במינימום היחשפות וסיכון למקומות שאליהן צריכות יחידות הקרקע לפלס את דרכן בלחימה ולעיתים אף באבדות. הדבר נכון במיוחד בנוגע לשטחים שבשליטה פלסטינית: עקב דלות האמצעים שבידי הטרוריסטים אין ביכולתם לפעול ביעילות נגד כוחות האוויר של ישראל. הימצאותו של מטוס בזירת הקרב או בעת ניסיון לבצע פיגוע תיצור קושי נוסף לטרוריסטים. אלה יאלצו לחלק את תשומת ליבם לכמה מוקדים, מה שיכביד עליהם עוד יותר למלא את משימתם המקורית, תהא אשר תהא.

יתרון נוסף, המקבל משמעות מיוחדת עקב הדילול הצפוי של כוחות הקרקע בשטח, הוא יכולת השליטה הטקטית הרחבה של הפלטפורמה האווירית ויכולתה גם לכסות שטח נרחב לתצפית ולמודיעין וגם לפעול במהירות בעת אירועים הקורים במרחק גדול יחסית.

ישראל הגיעה לרמה גבוהה מאוד בתחום השילוב של הכוח האווירי בלוחמה נגד הטרור, כולל בשטח בנוי. מערכות תצפית וירי מתקדמות לצד תורת לחימה חדשנית ויכולת תיאום גבוהה עם כוחות הקרקע מאפשרות להקצות כיום ליחידות אוויריות משימות שעד לא מזמן היו נחלתן של יחידות קרקעיות בלבד. לעיתים קרובות מבצעות היחידות האוויריות את המשימות ביעילות מקסימלית, שאותה היו יחידות הקרקע מתקשות להשיג עקב התנאים השוררים בזירה מסוימת בזמן נתון.

יש להניח כי השלמת הגדר תאלץ את ארגוני הטרור הפלסטיניים להפנות את עיקר משאביהם לדרכי הפעולה הנוחות יותר שתישארנה פתוחות בפניהם, לאחר שתישלל מהם כמעט לחלוטין היכולת להגיע לריכוזי אוכלוסייה אזרחית בתוך תחומי הקו הירוק לביצוע "פיגועי מגע"

הכטב"מים – על חשבון טיסות מבצעיות חשובות יותר. בכך נפגעת היכולת המבצעית הייעודית של הכלים האלה או התועלת המרבית שניתן להפיק מהם.

הפתרון המוצע: שימוש באז"ם (אולטרלייט)

פתרון שיכול לנטרל את שני החסרונות שצוינו לעיל תוך שמירה בלתי מתפשרת על רמת ביצוע גבוהה של המשימות הוא האווירון זעיר המשקל (אז"ם), המוכר יותר בשם אולטרלייט.

מטוס אולטרלייט בעל כנף גבוהה מסוג P-92, הנושא שני אנשי צוות, מסוגל לשהות באוויר בין שבע לעשר שעות, להגיע לרום של 20 אלף רגל (שישה קילומטרים) ולמהירות של עד 120 קשר (220 קמ"ש). לפחות ביחס לשני הנתונים הראשונים המגבלה האנושית רלוונטית יותר ממגבלת הביצועים של המטוס, אך בכל מקרה ניתן לדבר על זמן פעולה רצוף של כמה שעות לפי הצורך ועל רום טיסה מבצעי של אלפי רגל. מערכות שכבר מותקנות על מטוסים כאלה מסוגלות לנהל מעקב יעיל ביותר, כולל נעילה על דמויות ועל עצמים מגובה של 3,000 רגל (900 מטר) ויותר.

בכל הנוגע ליכולותיו דומה האז"ם בתכונותיו למסוק יותר מאשר למטוס קל רגיל, שלא לדבר על כטב"ם: הוא מסוגל להמריא ממסלול באורך של 80 מטר בלבד ולהסתפק בריצת נחיתה בת פחות מ-50 מטר. הוא אינו זקוק למסלול

המשימות הספציפיות שהוא נדרש לבצע וחלקו בתמונה הכוללת של המערכה שונים בתכלית. התרכזות במשימות שאינן על-פי הייעוד המקורי של כלי לחימה מסוים (או של לוחם) פוגעת בהכרח ביכולת המקורית שלהם. לא פעם נקלע צה"ל, שהוא צבא מתקדם, מאורגן ובעל אמצעי לחימה משוכללים, למלכודת של Over-Kill מול כוחות קטנים, קלים, פשוטים וניידים ממנו. זו יכולה להיות מחלקת חי"ר עמוסת ציוד המתאים ללחימה בקרב משולב, הדולקת אחר זוג מחבלים קלי רגליים חמושים ב"קלצ'ניקובים", ואלה יכולים להיות טנקים המסיירים על צירי תנועה אזוריים מרכזיים במטרה למנוע ירי לעבר מכוניות, ואלה יכולות להיות פלטפורמות אוויריות המבצעות משימות שהן לא נועדו לבצע. בכל אחד מהמקרים האלה נגרם נזק – לטווח קצר וארוך גם יחד – למקצועיות, למבצעים ואף למורל של היחידות, המתקשות לבצע משימות שהן לא אומנו לבצען.

2. עלות טיסה של מסק"ר מגיעה לאלפי דולרים, ועלות טיסה של כטב"ם מגיעה למאות דולרים. עלות הציוד – כולל פלטפורמת הצילום – מסתכמת במיליוני דולרים. אולם לשימוש התכוף בכלים האלה בלחימה היום-יומית בטרור יש מחיר משמעותי שהוא מעבר למחיר הכלכלי: שעות הטיסה המבצעיות של המסוקים באות בהכרח על חשבון שעות אימונים ייעודיות או – במקרה של

וגרילה בעורף, שמקורה ביהודה, בשומרון ובעזה. התרחיש הזה רלוונטי הן במקרה שישנה גדר מושלמת והן במקרה שלא ישלימו אותה, והוא נכון גם לאופציית הנסיגה החלקית של צה"ל מאזורים מסוימים וגם לאופציית הישארותו בכל השטח. בכל אחת מהאופציות האלה הדבר הנכון הוא לשחרר את מסוקי הקרב ואת מטוסי התצפית (בעיקר מל"טים) והשליטה למשימות המקוריות המיועדות להם בשדה הקרב הקונוונציונלי ולהותיר את משימות האיסוף מול הטרור והגרילה לאז"מים. כך יגיע צה"ל, ובעיקר חיל האוויר, למיצוי נכון ומקסימלי של כוחותיו האיכותיים ביותר.

מובן מאליו שהכנה לקראת תרחיש מהסוג הזה אינה עניין של ימים או אף של חודשים, וכדי להגיע ליכולת מרבית ברגע המבחן יש לחולל את השינויים הדרושים בהקדם האפשרי ולארגן מראש את חלוקת הכוחות הצפויה לפי משימות.

סיכום

לשימוש במטוסים זעירי משקל למילוי משימות של ביטחון שוטף יש שני יתרונות בולטים:

1. **יתרון תקציבי.** יש הפרשי עלות עצומים בין אופציות ההפעלה של הפלטפורמות השונות, המאפשרים הפעלה נרחבת וכמעט בלתי מוגבלת של אז"מים במשימות מהסוג הזה ומותירים משאבים רבים פנויים להפעלה ייעודית של הפלטפורמות היקרות.

2. **יתרון מבצעי.** השימוש באז"מים מאפשר לכלים הייעודיים להתרכז במשימותיהם המקוריות תוך התמקצעות נדרשת והכנה אופטימלית לביצוע המשימות האלה. יתר על כן, האז"ם מתאים במיוחד למילוי משימות של ביטחון שוטף הודות לשרידותו הרבה, הנובעת מממדיו ומפרופיל

הטיסה של המטוס, המותאם למשימות האלה. ככל שמתקרבת השלמת הגדר ובהתחשב בכך שתפיסת ההגנה העתידית של צה"ל בכל הנוגע ליו"ש ולרצועת עזה תתבסס על קיומה של הגדר הזאת - הן ביחס לאלה המצויים מעברו "הבטוח" והן ביחס לתושבים הישראלים שיישארו מעברו האחר - נכון למצות את אפשרויות ההגנה על הגדר ועל היישובים שמעבר לה בצורה מיטבית. שימוש באז"מים לצורך כך ייתן מענה גורף ומתאים לרבות מהשאלות ומהבעיות שיתעוררו עם כניסתה לתוקף של התפיסה החדשה - תפיסת "ההגנה עם גדר".

מיוחד ויכול להמריא ולנחות גם בשדות פתוחים מאולתרים או בשבילי עפר. בשל כך מסוגל האז"ם למלא מגוון משימות שבדרך כלל מבוצעות על-ידי מסק"רים וביעילות שאינה פחותה מיעילות מסק"רים. יכולתו לשהות זמן רב באוויר וגמישותו בכל הנוגע לתנאי ההמראה והנחיתה המינימליים הנחוצים לו הופכות אותו לפלטפורמה אידיאלית למשימות סיור, מודיעין, בקרה ושליטה - פלטפורמה המסוגלת לכסות שטח נרחב ולהגיב במהירות על אירועים בגזרות שונות.

מנועו החלש של האז"ם ומידותיו הקטנות מקשים לאתרו באמצעות שמיעה וצפייה - גם כשהוא טס בגובה לא רב ובמרחק לא גדול מיעדו. לעומת זאת המזל"טים - ברובם - מתאפיינים ברעש מנוע חזק שנשמע למרחוק - מה שמאלץ אותם למלא את משימותיהם תוך טיסה ברום גבוה כדי למנוע את גילויים. האילוף הזה כופה, כמובן, הרכבת ציוד רגיש ביותר על הפלטפורמה, שכן עליו להביא אותן תוצאות ממרחקים גדולים הרבה יותר - מה שמייקר בהרבה הן את מחיר הכלי והן את מחיר הפעלתו השוטפת.

בכל הנוגע לעלויות, אופציית האז"ם מכה שוק על ירך את האופציות האחרות שנידונו כאן: עלותם הן של המסק"רים והן של הכטב"מים על רוב סוגיהם נאמדת במיליוני דולרים ליחידה (מאות אלפי דולרים לכטב"מים מסוימים), בעוד שעלותו של אז"ם מדגם P-92 או "ג'ט-פוקס" מגיעה ל-50 אלף דולר בלבד ליחידה. משמעות הדבר היא שבמחיר שעת הפעלה של מסק"ר למשימה בודדת ניתן להפעיל כמה אז"מים באופן שיכסה גזרה שלמה המועדת, למשל, לשיגור "קסאמים", ושתורת הלחימה מחייבת נוכחות רצופה וכיסוי מוחלט מעליה לצורך איתורן של חוליות השיגור ונטרולן באופן מיידי. בכך בא לידי ביטוי יתרונו הבולט של האז"ם על כלי הטיס הבלתי מאוישים

לסוגיהם. צוות של שני אנשים, שהוא צוות סטנדרטי (אם כי לא הכרחי) של אז"ם, יכול לחלק את העבודה בין הטייס-המפקד של כלי הטיס לבין הצופה-מפעיל המערכות. גם אז"ם בעל איש צוות אחד מסוגל למלא משימות מהסוג הזה. אולם עם השינוי התפיסתי ההולך וכובש מקום בהפעלת מטוסי קרב ותקיפה, ושדורש נוכחות של שני אנשי צוות שיחלקו ביניהם את העבודה, דומה שגם כאן עדיפה צורת הפעלה המשלבת בין עבודתו של הטייס, שיתרכז בהטסת המטוס, לזו של מפעיל המערכות, שיהיה אחראי על הפעולות הייעודיות.

בראייה לטווח ארוך היתרון הגדול ביותר של השימוש באז"ם לצורך פעילות של ביטחון שוטף היא היכולת לאפשר לשאר המערכות להתרכז במשימותיהן המקוריות - הן בהכנות ובאימונים והן בביצוע. הדבר נכון שבעתים בכל הנוגע לתרחישים שמעבר לשגרה ולשוטף. אחד התרחישים הסבירים ביותר הוא זה של התפתחות עימות קונוונציונלי באחד הגבולות מול צבא סדיר - מה שידרוש תשומת לב של עיקר הכוח הסדיר - ובמקביל צפויה להתפתח לוחמת טרור

מנועו החלש של האז"ם ומידותיו הקטנות מקשים לאתרו באמצעות שמיעה וצפייה - גם כשהוא טס בגובה לא רב ובמרחק לא גדול מיעדו. לעומת זאת המזל"טים - ברובם - מתאפיינים ברעש מנוע חזק שנשמע למרחוק

